

جغرافیا و روابط انسانی، زمستان ۱۴۰۳، دوره ۷، شماره ۳، صص ۵۳۲-۵۱۸

سنجش عوامل موثر بر مناسب سازی پارک های شهری با رویکرد بهبود سلامت روان شهروندان در دوران پسا کرونا

حسین نظم فر^{۱*}، داود وفاداری کمارعلیا^۲

۱-استاد تمام جغرافیا و برنامه ریزی شهری، گروه برنامه ریزی شهری و روستایی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه محقق اردبیلی، ایران

nazmfar@uma.ac.ir*

۲-دانشجوی دکتری تخصصی برنامه ریزی شهری، گروه برنامه ریزی شهری و روستایی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه محقق اردبیلی،

ایران

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۰/۱۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۱/۲۵

چکیده

مناظر و فضاهای سبز شهری به ویژه پارک های شهری از مهم ترین فضاهای شهری محسوب می گردند که بسیاری از شهروندان تمایل دارند بخشی از اوقات فراغت خود را در این اماکن سپری نمایند. بر همین اساس هدف از تحقیق حاضر سنجش عوامل موثر بر مناسب سازی پارک های شهری با رویکرد بهبود سلامت روان شهروندان در دوران پسا کرونا می باشد. برای جمع آوری داده ها از منابع کتابخانه ای و مصاحبه در دو مرحله بهره گرفته شد. در مرحله اول از متخ صصین معرفی بازیگران اصلی و اهداف مهم مرتبط با هدف تحقیق درخواست گردید و در مرحله بعدی پس از تشکیل ماتریس بازیگر-بازیگر و ماتریس بازیگر-هدف آن ها را در اختیار متخ صصین قرار داده و درخواست شد طبق راهنما ماتریس های مذکور را تکمیل نمایند. در مرحله تجزیه و تحلیل ماتریس های تکمیل شده وارد نرم افزار مکتور گردید و سپس آزمون های مورد نیاز بر روی آن ها اعمال شد. نتایج نشان داد که شوراهای اسلامی بازیگر غالب در بین سایر بازیگران بوده و بیشترین تاثیرگذاری را بر بازیگران اعمال می نماید و در عین حال شوراهای اسلامی شهر بالاترین رقابت پذیری را بین بازیگران دارا می باشند. در ارتباط با اهداف تحقیق نیز استفاده از رنگ های شاد و افزایش سبزیگی پارک های شهری دارای بیشترین امتیاز مثبت در بخش میزان موافقت و مخالفت بازیگران نسبت به اهداف بوده اند. به طور کلی می توان بیان نمود که شوراهای اسلامی شهر و شهرداری ها مهم ترین نقش را در فراهم سازی روند تحقق اهداف در راستای مناسب سازی پارک های شهری به جهت بهبود سلامت روان شهروندان در دوران پسا کرونا بر عهده دارند و مهندسان فضای سبز، طراحان شهری، معماران منظر و برنامه ریزان شهری اثر پذیری بالایی را از تصمیمات دو نهاد ذکر شده در راستای تحقق اهداف تحقیق نشان می دهند.

کلید واژه ها: فضاهای شهری، فضاهای باز شهری، مناظر شهری، فضاهای سبز شهری، بهداشت روان

^۱ nazmfar@uma.ac.ir

مقدمه

علاقه روزافزونی به استفاده از فضاهای سبز و ارتباط آن با سلامت انسان وجود دارد. این امر به ویژه با توجه به رشد شهرنشینی مهم است. در واقع، انتظار می رود تا سال ۲۰۳۰ از هر پنج نفر در سراسر جهان، سه نفر در یک منطقه شهری زندگی کنند. شهرها معمولاً به دلیل گستره و سیع استفاده از زمین دارای کمبود زمین بوده یا دارای مناطقی هستند که در آن فضاهای طبیعی شهری با فشار توسعه قابل توجهی روبرو می باشند. محیط های طبیعی در فضای باز ممکن است به کاهش اثرات منفی برخی از عوامل که مشخصه های محیط های شهری هستند کمک کرده و رفاه شهروندان را به ارمان آورند (Jim, 2004 ; Grigoletto et al, 2023 ; Wang et al, 2021 ; Carrus et al, 2015). مناظر و فضاهای سبز شهری عناصر مهم شهرها محسوب می گردند. این اماکن فواید زیست محیطی فراوانی را با پاک سازی هوا، کاهش جزایر گرمایی، یا کمک به مزایای سلامت ذهنی و جسمی فراهم می کنند و کیفیت زندگی شهروندان را افزایش می دهند. جای تعجب نیست که فراهم کردن زیرساخت های سبز با کیفیت بهتر در حال حاضر به بخشی جدایی ناپذیر از برنامه های سیاست شهری تبدیل شده است (وفاداری کمارعلیا، ۱۴۰۱/۲۰۲۲, Schindler et al). پارک شهری به عنوان بخشی از زیرساخت طبیعی و مولفه ای تاثیرگذار در سیمای شهر، محل ارتباط انسان، شهرنشینی و طبیعت است؛ انسانی که با توسعه سریع پیشرفت های صنعتی و تکنولوژیکی با طبیعت بیگانه گردیده است (مفیدی شمیرانی و علوی زاده، ۱۳۸۹).

سلامت روان به وضعیتی اشاره دارد که فرد در آن دارای روان باورها، عواطف و رفتارهای سالم و تعادل بخش است. این وضعیت روانی شامل جوانب مختلفی از زندگی فرد می شود. فرد سالم روانی توانایی مقابله با استرس را دارد و از راهکارهای سازنده برای مواجهه با آن استفاده می کند (Shalaby & Agyapong, 2020). همچنین، او توانایی برقراری روابط سالم و مؤثر با دیگران را دارد و احساس رضایت و خوشبختی در زندگی می کند. سلامت روانی فرد شامل توانایی انجام وظایف روزمره و دستیابی به اهداف زندگی نیز می شود. فردی با سلامت روانی بالا، قادر است بهبود شخصیت خود را تجربه کند و در حوزه های مختلف زندگی تعادل را حفظ نماید. برای داشتن سلامت روان، فرد نیازمند مراقبت و توجه به خودش است. این شامل شناخت خود، ارزش ها و عقاید، توسعه شخصیت و رشد فردی می شود (Fusar-Poli et al, 2020; Reinert et al, 2021). همچنین، حفظ تعادل زندگی و بهره برداری از فضای سبز و طبیعت، مراقبت از استرس و مدیریت آن، و ایجاد روابط سالم با دیگران نیز از جمله عوامل مهم برای حفظ سلامت روانی هستند. به طور کلی، سلامت روانی یک وضعیت تعادل و سالم است که فرد را قادر می سازد با چالش های زندگی به خوبی برخورد کند و بهره وری و رشد شخصی خود را ارتقا دهد (Patel et al, 2023). مردم از هر قومیت بخشی از اوقات فراغت خود را در مناطق سرسبز می گذرانند. پارک های شهری مکان های سبز فراگیرتری نسبت به مناطق سبز غیر شهری هستند و این اماکن می توانند انسجام اجتماعی را ارتقا دهند.

پارک‌های شهری مکان‌هایی هستند که در آن گروه‌های قومی مختلف با هم ترکیب می‌شوند و تعاملات غیررسمی و گذرا می‌توانند محرک انسجام اجتماعی باشند علاوه بر این، درگیر بودن و توجه به پارک‌ها می‌تواند دلبستگی به این اماکن را تسهیل نماید. پارک‌های شهری می‌توانند محلی حیاتی را فراهم کنند که در آن تجارب روزمره با افراد مختلف به اشتراک گذاشته شده و مورد گفت و گو قرار گیرد. طراحی یک پارک، موقعیت مکانی آن و تصویر مردم از پارک در ترکیب با ویژگی‌های فرهنگی اقوام مختلف، فرصت‌هایی را برای تعاملات بین فرهنگی فراهم می‌کند (Peters et al, 2010). کیفیت مناطق شهری به طور فزاینده‌ای به عنوان یک مزیت برای سلامت و رفاه انسان شناخته می‌شود. مطالعات اخیر به طور آشکاری رابطه مثبت بین سطوح فضای سبز در محیط زندگی افراد و سلامت عمومی درک شده آنها را مورد بررسی قرار داده است. بازدیدهای مکرر از مناطق سبز شهری به طور گسترده نشان داده شده است که مزایای بهداشتی قابل توجهی را برای ساکنان شهر به ارمغان می‌آورد و به آنها در حفظ ارتباط با طبیعت کمک می‌کند. شواهد تجربی قویا تأثیر مثبت محیط سبز بر سلامت جسمی و روانی جمعیت و افزایش فعالیت بدنی آنها را نشان می‌دهد (Kondo et al, 2018 ; De la Fuente et al, 2021 ; Vujcic et al, 2019 ; Mytton et al, 2012 ; ۱۴۰۳).

جامعه انسانی و شهرها در هر زمانی در معرض بحران‌های گوناگون هستند، مانند: سیل، زلزله، سونامی، فوران‌های آتشفشانی، آتش‌سوزی و آلودگی محیط زیست. با گسترش و توسعه حمل‌ونقل و مهاجرت انسان پاندمی به شکلی دیگر از بحران جهانی تبدیل گردیده است. در نیم قرن اخیر، انسان‌ها از ویروس‌هایی همچون وبا، ابولا، سارس و دیگر بیماری‌های همه‌گیر در مقیاس بزرگ رنج برده‌اند. هر بیماری همه‌گیر تأثیر منفی زیادی در سلامت انسان دارد. در بسیاری از نقاط جهان، نگرانی‌ها در مورد بیماری همه‌گیر جهانی کرونا و سیاست قرنطینه شهر سبب کاهش کلی سلامت جسمی و روانی ساکنان به دلیل تعامل ناکافی اجتماعی شده است. این عوارض جانبی می‌تواند منجر به خطرات سلامتی عمومی شود (Xie et al, 2020). در زمان پاندمی، اقدامات پیشگیرانه بخش‌هایی از زندگی افراد را مختل می‌نماید، به خصوص در جنبه رفاه روحی و جسمی افراد، زیرا دور ماندن از محیط طبیعی احتمال مبتلا شدن به افسردگی را بالا می‌برد. بنابراین، در طول همه‌گیری کووید-۱۹، فضاهای سبز شهری اهمیت خود را نشان می‌دهند زیرا حضور در این اماکن می‌تواند خستگی ذهنی را کاهش دهد، حمایت اجتماعی و انسجام اجتماعی را افزایش دهد، حس اجتماعی را تقویت نماید و استرس و روحیه ضعیف را برطرف کند (Ward Thompson et al, 2012; Beyer et al, 2014; Grahn & Stigsdotter, 2010; Ugolini et al, 2020; Zhai et al, 2022; Freeman & Eykelbosh 2020).

با توجه به مطالب بیان شده می‌توان گفت مناظر و فضاهای سبز شهری به ویژه پارک‌های شهری از مهم‌ترین فضاهای شهری محسوب می‌شوند و می‌توانند نقش مهمی را در بحران‌ها همچون پاندمی کرونا بر

عهده داشته باشند. بر این اساس هدف از تحقیق حاضر سنجش عوامل موثر بر مناسب سازی پارک های شهری با رویکرد بهبود سلامت روان شهروندان در دوران پسا کرونا است تا با آشکار سازی این عوامل و نقاط قوت و ضعف موجود در این فرآیند، پارک های شهری برای بهبود سلامت روان شهروندان مناسب سازی گردند. همچنین سوال تحقیق به اینصورت می باشد که چه عواملی در مناسب سازی پارک های شهری برای بهبود سلامت روان شهروندان در دوران پسا کرونا موثر هستند؟

مواد و روش تحقیق

روش تحقیق

این پژوهش با توجه به روش جمع آوری اطلاعات و مواد و روش ها از منظر غایت و هدف از نوع تحقیق کاربردی و از منظر ماهیت و روش از نوع تحقیق توصیفی می باشد.

جامعه آماری

جامعه آماری پژوهش حاضر شامل متخصصین امر در رشته های مرتبط با شهر و روانشناسی می باشند.

نمونه و روش نمونه گیری

در این پژوهش از روش نمونه گیری گلوله برفی بهره گرفته شده است و در حین مصاحبه از متخصصین، درخواست معرفی نفر بعدی ارائه گردیده شد که در نهایت از ۲۷ نفر مصاحبه به عمل آمد.

ابزارهای جمع آوری داده ها

در پژوهش حاضر از منابع کتابخانه ای همچون مقالات مرتبط و مصاحبه استفاده شد و با استفاده از نرم افزار مکتور تحلیل صورت گرفت.

روش تجزیه و تحلیل داده ها

بعد از جمع آوری داده های مرتبط با بازیگران و اهداف تاثیر گذار بر هدف تحقیق، ماتریس های بازیگر-بازیگر و بازیگر-هدف تشکیل شده و سپس در قالب ورد در اختیار متخصصین قرار داده شد و از آن ها درخواست گردید ابتدا تاثیرات بازیگران بر روی یکدیگر را با شماره های ۰، ۱، ۲، ۳، ۴ مشخص نمایند که در آن عدد ۰ عدم تاثیر و عدد ۴ بیشترین تاثیر گذاری را دارد و سپس میزان موافقت و مخالفت بازیگران با اهداف را از طریق شماره های ۰، ۱، ۲، ۳، ۴، ۵-، ۳-، ۲-، ۱-، ۰- آشکار سازند که در آن عدد ۰ بدون نظر، عدد ۴ بیشترین موافقت و عدد ۵- بیشترین مخالفت را نشان می دهد. بعد از وارد کردن نظرات متخصصین در نرم افزار مکتور تحلیل های مرتبط با موضوعات مورد نظر همچون تاثیر گذارترین و تاثیر پذیرترین بازیگران و سایر موارد مورد نیاز انجام گرفت و نتایج به دست آمده در پژوهش حاضر مورد استفاده گردید.

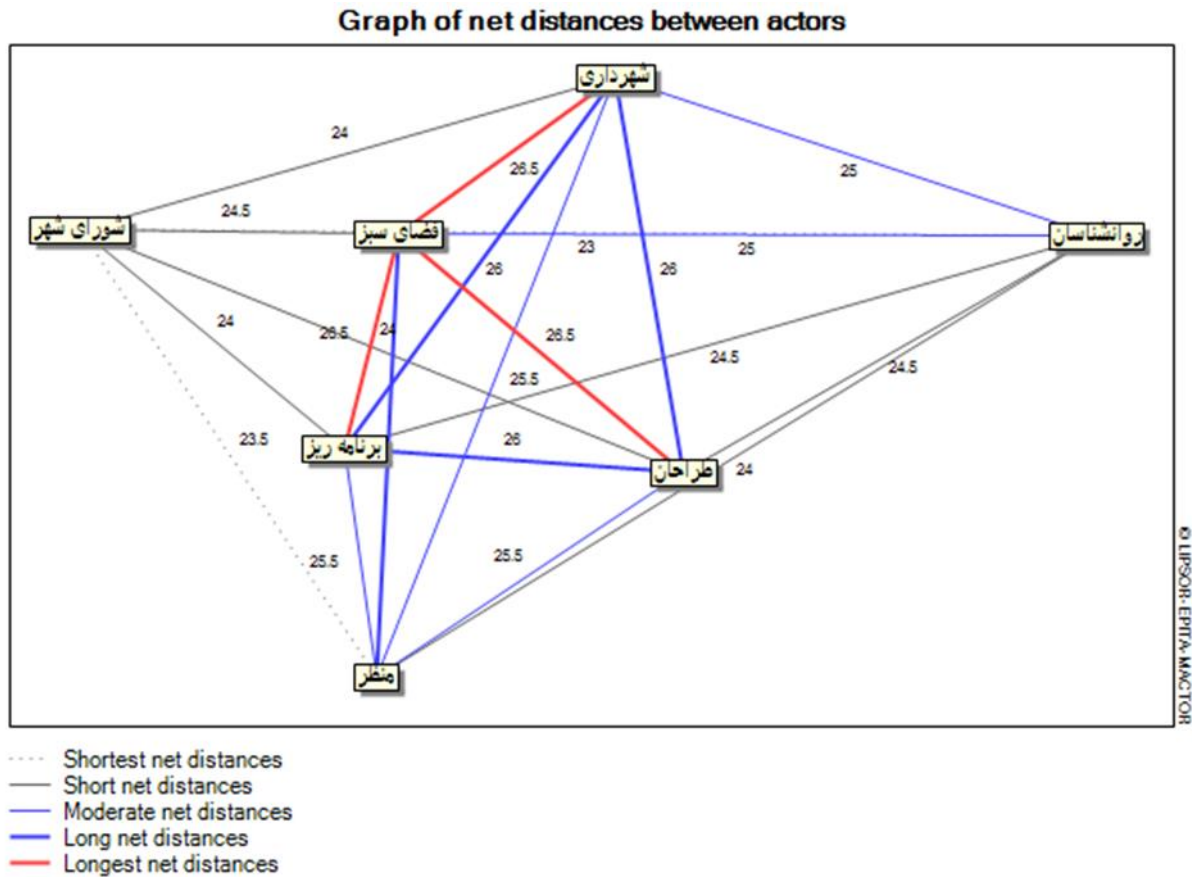
شکل ۱. مدل مفهومی بازیگران و اهداف در تحقیق

نتایج

پس از جمع آوری داده های حاصل از مصاحبه بازیگران مورد نظر شناسایی گردید که شامل طراحان شهری، مهندسان فضای سبز، برنامه ریزان شهری، معماران منظر، شهرداری ها، شوراهای اسلامی شهری و روانشناسان همچنین اهداف و رویکردها نیز شناسایی گردیدند که شامل افزایش سبزینگی پارک های شهری، افزایش تعداد پارک های شهری، استفاده از رنگ های شاد، ایجاد فضاهای آموزشی شهروندی و بهداشتی، ایجاد کاربری ها جهت بازی های گروهی، ایجاد مکان هایی با کاربری های فردی، استفاده از گیاهان زینتی، افزایش امکانات ورزشی، پخش موسیقی عامه پسند و در نظر گرفتن گروه های سنی مختلف می باشند. بازیگر غالب شناسایی شده شوراهای اسلامی شهر بوده، همچنین شهرداری ها به عنوان بازیگر دو جانبه معرفی گردیدند و معماران منظر، مهندسان فضای سبز، طراحان شهری و برنامه ریزان شهری بازیگران مغلوب یا تاثیرپذیر هستند که در این میان برنامه ریزان شهری بی شترین مغلوبیت یا تاثیرپذیری را دارا بوده و طراحان شهری کمترین مغلوبیت یا تاثیرپذیری را نشان می دهند در مقابل شوراهای اسلامی شهر بیشترین غالبیت یا تاثیر گذاری را بر سایر بازیگران دارند، همچنین روان شناسان به عنوان بازیگر مستقل یا کنش گرم مستقل معرفی گردیدند (مطابق شکل ۲).

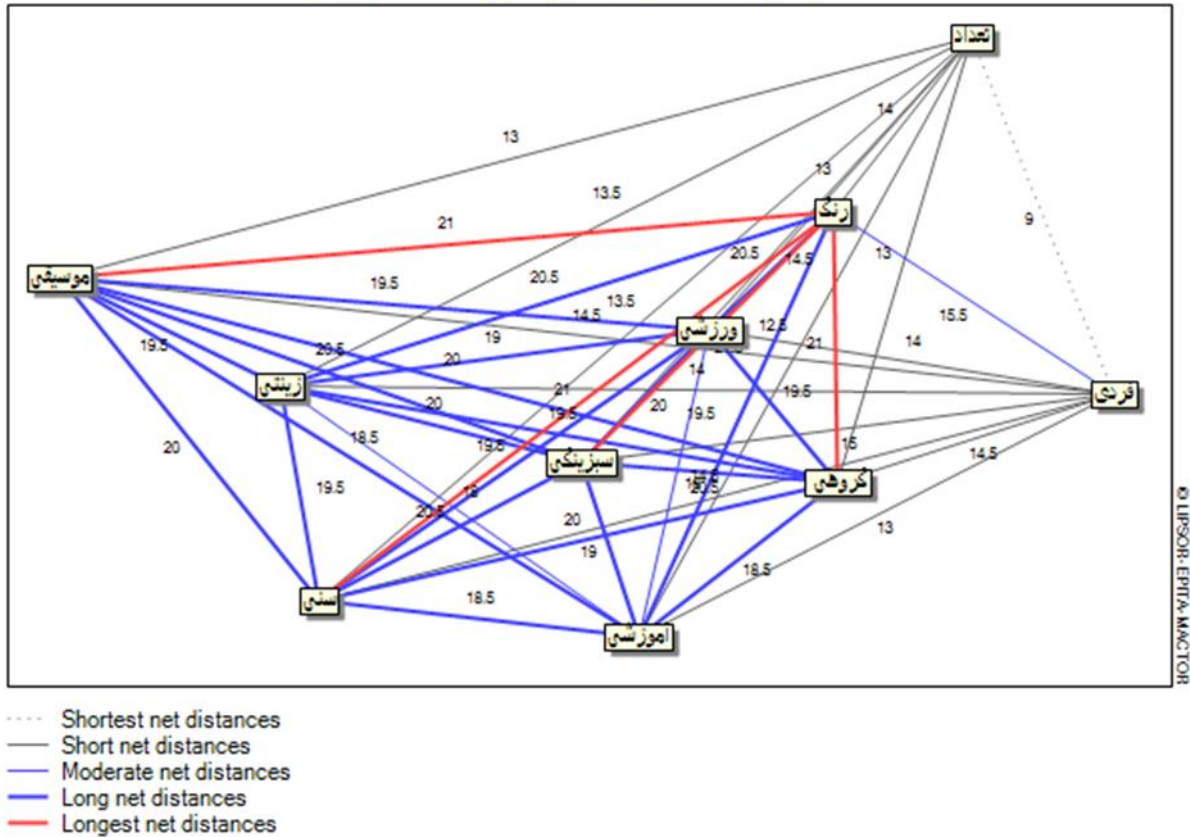
شکل ۲. تاثیر گذاری و تاثیرپذیری بازیگران مستخرج شده از نرم افزار مکتور در ارتباط با همگرایی بین بازیگران تحقیق حاضر نتایج به دست آمده نشان می دهد که شوراهای

شکل ۴. میزان فاصله خاص بازیگران با یکدیگر نسبت به اهداف مستخرج شده از نرم افزار مکتور

همچنین فاصله خاص بین اهداف نشان می دهد که اهداف افزایش سبزیگی پارک های شهری، استفاده از رنگ های شاد، ایجاد فضاهای آموزشی شهروندی و بهداشتی، ایجاد کاربری ها جهت بازی های گروهی، استفاده از گیاهان زینتی، افزایش امکانات ورزشی، پخش موسیقی عامه پسند و در نظر گرفتن گروه های سنی مختلف دارای بیشترین همگرایی از جانب بازیگران بوده اند و احتمال وقوع این اهداف بیشتر از سایر اهداف می باشد و اهداف افزایش تعداد پارک های شهری و ایجاد مکان هایی با کاربری های فردی کمترین همگرایی را از جانب بازیگران نشان می دهند که به معنی احتمال پایین وقوع این اهداف است (مطابق شکل ۵).

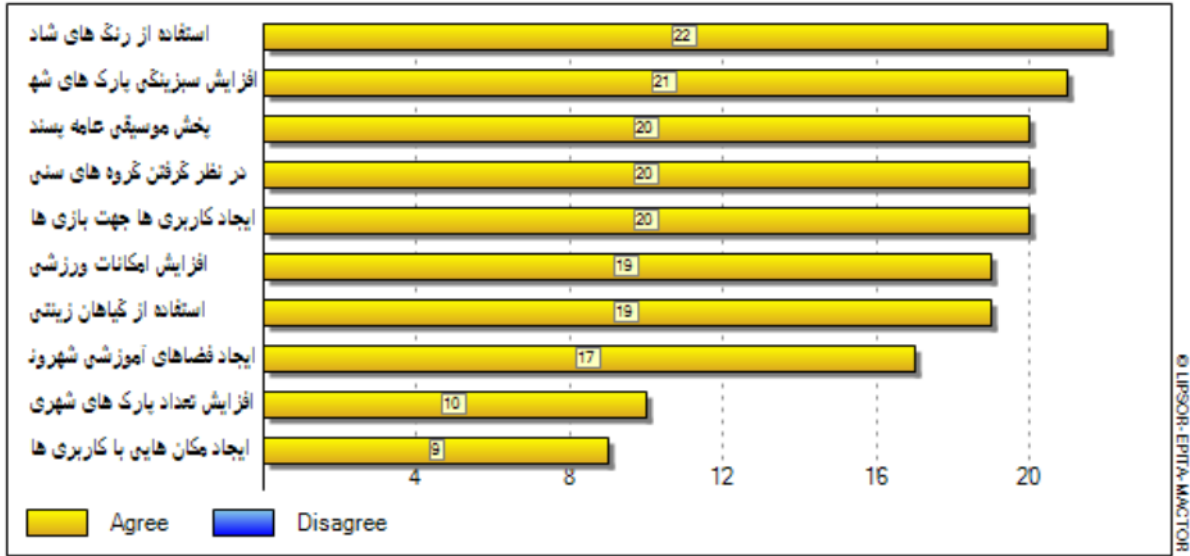
Graph of net distances between objectives

شکل ۵. میزان فاصله خاص بین اهداف مستخرج شده از نرم افزار مکتور

در ارتباط با میزان موافقت و مخالفت بازیگران نسبت به اهداف مشخص گردید که هیچ هدفی مورد مخالفت بازیگران قرار نگرفته است و بیشترین موافقت با استفاده از رنگ های شاد با امتیاز ۲۲ و کمترین موافقت با ایجاد مکان هایی با کاربری های فردی با امتیاز ۹ صورت گرفته است همچنین سایر اهداف به ترتیب بیشترین موافقت به کمترین موافقت شامل افزایش سبزیبندی پارک های شهری، پخش موسیقی عامه پسند، در نظر گرفتن گروه های سنی مختلف، ایجاد کاربری ها جهت بازی های گروهی، افزایش امکانات ورزشی، استفاده از گیاهان زینتی، ایجاد فضاهای آموزشی شهروندی و بهداشتی و افزایش تعداد پارک های شهری می باشند (مطابق شکل ۶).

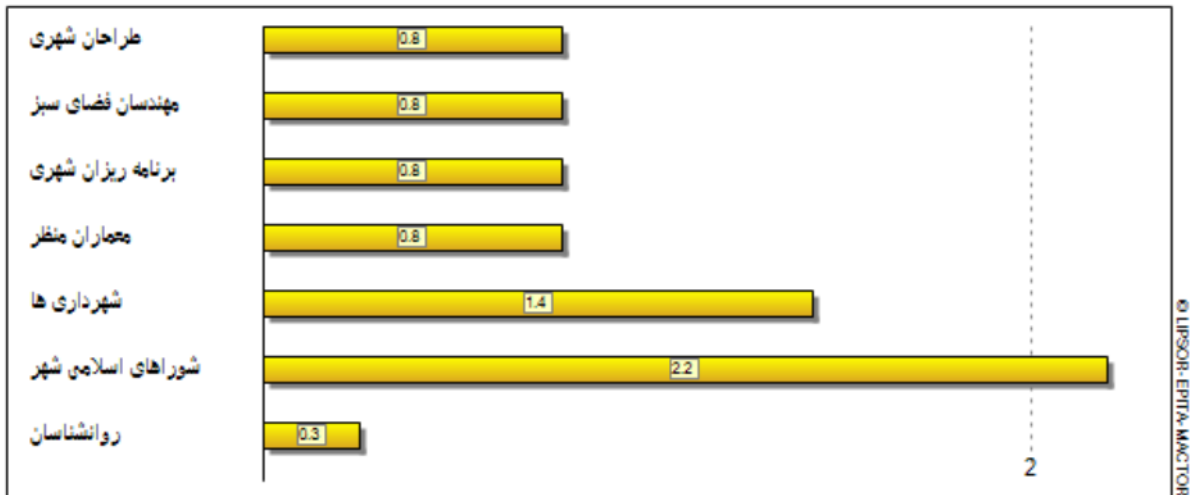
Histogram of actor's implication towards its objectives 2MAO

شکل ۶. میزان موافقت و مخالف بازیگران نسبت به اهداف مستخرج از نرم افزار مکتور

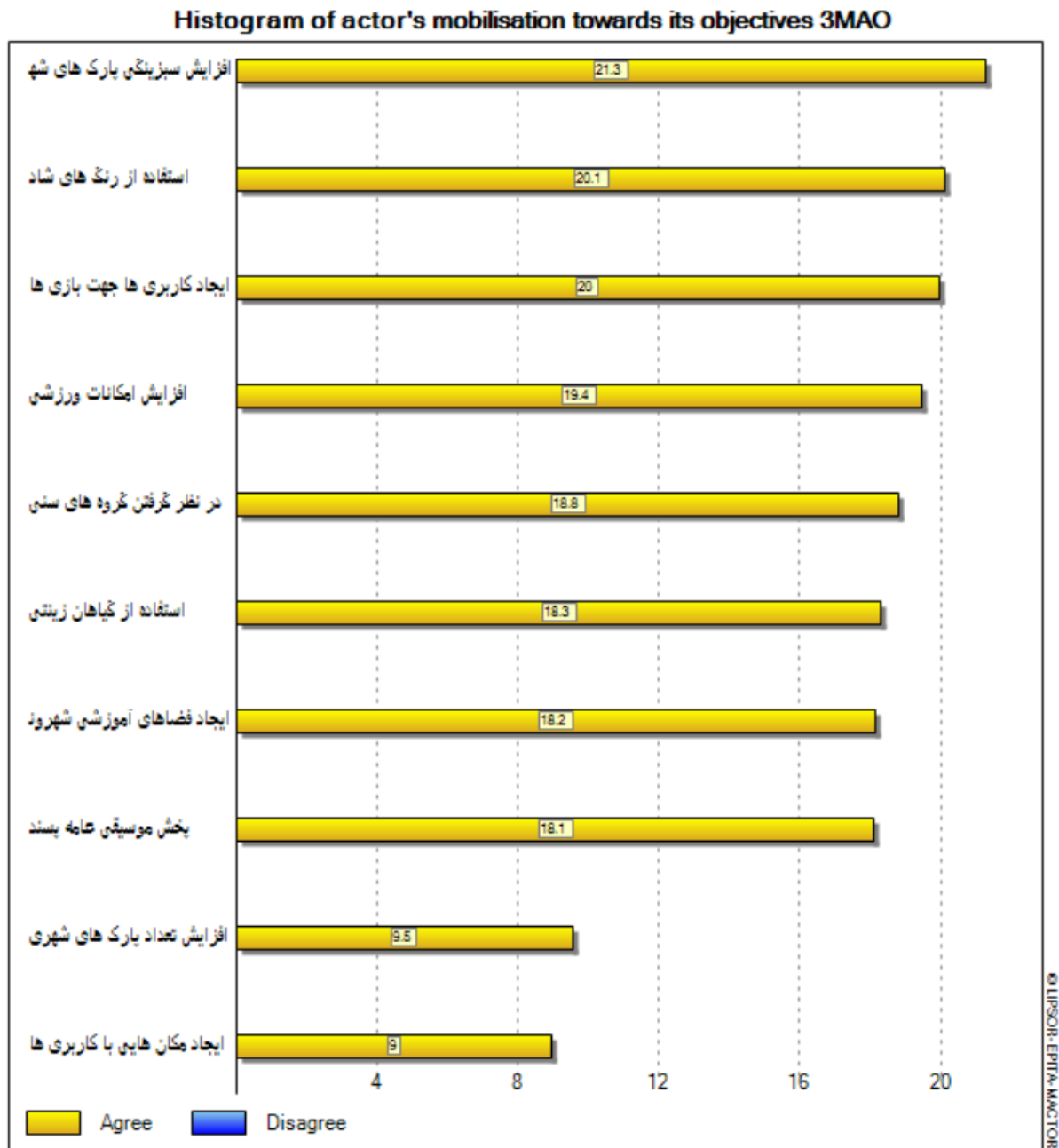
در بررسی قدرت رقابت بین بازیگران مشخص گردید که شوراهای اسلامی شهر با امتیاز ۲/۲ قدرتمندترین بازیگر بوده و روان شناسان با امتیاز ۰/۳ کمترین رقابت پذیری را نشان داده اند این نتایج به این معنی می باشند که شوراهای اسلامی شهر نسبت به سایر بازیگران از قدرت تصمیم گیری و رقابت بالایی برخوردار است و می تواند در تحقق یا عدم تحقق اهداف نقش غالب را در میان سایر بازیگران ایفا می نماید (مطابق شکل ۷).

Histogram of MMDII's competitiveness

شکل ۷. میزان رقابت پذیری بازیگران

افزایش سبزینگی پارک های شهری با امتیاز ۲۱/۳ بیشترین همبستگی را در بین بازیگران به جهت تحقق هدف موردنظر به خود اختصاص داده است، همچنین استفاده از رنگ های شاد با امتیاز ۲۰/۱ از نظر همبستگی مرتبه دوم را کسب کرده است. در مقابل ایجاد مکان هایی با کاربری های فردی با امتیاز ۹ کمترین همبستگی را در بین بازیگران به جهت تحقق به خود اختصاص داده و افزایش تعداد پارک های شهری با امتیاز ۹/۵ دومین هدف دارای کمترین همبستگی در بین بازیگران بوده است (مطابق شکل ۸).

شکل ۸. میزان همبستگی یا بسیج بازیگران در جهت تحقق اهداف

نتیجه گیری

نتایج تحقیق حاضر نشان می دهد که شوراهای اسلامی بازیگر غالب در بین سایر بازیگران بوده و بیشترین تاثیرگذاری را بر بازیگران اعمال می نماید و در عین حال شوراهای اسلامی شهر بالاترین رقابت پذیری را بین بازیگران دارا می باشند. بر همین اساس می توان بیان نمود که شوراهای اسلامی شهر مهم ترین نهاد در به تحقق رسیدن و یا عدم تحقق اهداف می باشند و می توانند بر عملکرد سایر بازیگران نیز تاثیر بسزایی را داشته باشند. اما شهرداری ها به عنوان بازیگران دو جانبه، کنش گران زیر دست شناخته شدند یعنی هم تاثیرگذاری بالایی بر سایر بازیگران دارند و در طرف مقابل تاثیر پذیری بالایی را نیز از خود نشان می دهند. همچنین شهرداری ها دارای دومین مرتبه در رقابت پذیری بین بازیگران می باشند. بنابراین این نهاد نیز می تواند در تحقق یا عدم تحقق اهداف نقش قابل توجهی را ایفا می نمایند و می توانند بازیگران را تحت تاثیر تصمیمات خود قرار دهند و یا از تصمیمات سایر بازیگران تحت تاثیر قرار بگیرند. همانطور که از توضیحات مشخص می باشد دو نهاد شوراهای اسلامی شهر و شهرداری ها از تصمیم سازترین بازیگران در تحقق یا عدم تحقق اهداف تحقیق می باشند و این دو نهاد بیشترین همگرایی در جهت رسیدن به اهداف را از خود نشان داده اند. همچنین شهرداری ها دارای بیشترین همبستگی با سایر بازیگران در رسیدن به اهداف بوده اند و در مقابل روان شناسان که تنها بازیگران مستقل تحقیق می باشند، به این معنی که کمترین تاثیر پذیری از بازیگران و کمترین تاثیر گذاری بر بازیگران متعلق به این گروه بوده و نیز این بازیگران کمترین قدرت رقابت پذیری را بین سایر بازیگران دارا هستند در ادامه می توان بیان نمود که روانشناسان کمترین همگرایی و کمترین همبستگی با سایر بازیگران در رسیدن به اهداف را داشته اند. در ارتباط با اهداف تحقیق نیز استفاده از رنگ های شاد و افزایش سبزینگی پارک های شهری دارای بیشترین امتیاز در بخش میزان موافقت و مخالفت بازیگران نسبت به اهداف بوده اند، پس این دو هدف بیشترین احتمال تحقق را دارند چرا که در سنجش میزان بسیج یا همبستگی بازیگران در رسیدن به اهداف نیز این دو هدف مجددا دارای بالاترین امتیاز بوده اند. در مقابل افزایش تعداد پارک های شهری و ایجاد مکان هایی با کاربری فردی دارای کمترین امتیاز در بخش میزان موافقت و مخالفت بازیگران نسبت به اهداف بوده اند، پس این دو هدف کمترین احتمال تحقق را دارند زیرا در سنجش میزان بسیج یا همبستگی بازیگران در رسیدن به اهداف نیز این دو هدف مجددا دارای پایین ترین امتیاز بوده اند. همچنین اهداف افزایش سبزینگی پارک های شهری، استفاده از رنگ های شاد، ایجاد فضاهای آموزشی شهروندی و بهداشتی، ایجاد کاربری ها جهت بازی های گروهی، استفاده از گیاهان زینتی، افزایش امکانات ورزشی، پخش موسیقی عامه پسند و در نظر گرفتن گروه های سنی مختلف دارای بیشترین همگرایی از جانب بازیگران بوده اند و احتمال وقوع این اهداف را افزایش می دهد و در مقابل اهداف افزایش تعداد پارک های شهری و ایجاد مکان هایی با کاربری های فردی کمترین همگرایی را از جانب بازیگران نشان می دهند که احتمال وقوع این اهداف را کاهش می دهد. همانطور که دو هدف

افزایش سبزی‌نگی پارک‌های شهری و استفاده از رنگ‌های شاد در بخش‌های دیگر نیز بالاترین احتمال تحقق را نشان داده بودند در بخش فاصله خاص نیز همین روند را دارا می‌باشند که در مقابل دو هدف افزایش تعداد پارک‌های شهری و ایجاد مکان‌هایی با کاربری‌های فردی که در بخش‌های دیگر نیز کم‌ترین احتمال تحقق را نشان داده بودند در بخش فاصله خاص نیز همین روند را از خود برجا گذاشته‌اند. به‌طور کلی می‌توان بیان نمود که شوراهای اسلامی شهر و شهرداری‌ها مهم‌ترین نقش را در فراهم‌سازی روند تحقق اهداف در راستای مناسب‌سازی پارک‌های شهری به جهت بهبود سلامت روان شهروندان در دوران پسا کرونا بر عهده دارند و مهندسان فضای سبز، طراحان شهری، معماران منظر و برنامه‌ریزان شهری اثرپذیری بالایی را از تصمیمات دو نهاد ذکر شده در راستای تحقق اهداف تحقیق نشان می‌دهند. پس باید شوراهای اسلامی شهر و شهرداری‌ها در تصمیم‌گیری‌ها به دقت عمل نمایند تا تأثیرات مثبت و سازنده‌ای را بر سایر بازیگران داشته باشند و در راه تحقق اهداف را هموار سازند. همچنین برنامه‌ریزان و طراحان شهری و در مجموع بازیگران موجود در تحقیق حاضر دو هدف افزایش سبزی‌نگی پارک‌های شهری و استفاده از رنگ‌های شاد را به دلیل توافق بالای بازیگران در رسیدن به این اهداف باید مدنظر قرار داده و در اولویت کاری خود قرار دهند تا پارک‌های شهری مناسبی را برای بهبود سلامت روان شهروندان برنامه‌ریزی و طراحی نمایند.

منابع

- مفیدی شمیرانی، سید مجید. علوی‌زاده، الهام. (۱۳۸۹). تحول رویکرد بصری به اکولوژیک در طراحی پارک‌های شهری، منظر، ۲(۱۰)، ۶۲-۶۰.
- نظم فر، حسین. برکباف، نرجس سادات. وفاداری کمارعلیا، داود. (۱۴۰۳). بررسی نقش پارک‌های شهری در آرامش شهروندان با رویکرد افزایش سلامت روان، مطالعات علوم محیط زیست، ۹(۲)، ۸۴۲۹-۸۴۴۰.
- وفاداری کمارعلیا، داود. (۱۴۰۱). بررسی میزان رضایت شهروندان از پارک‌های شهری در شرایط پاندمی کووید-۱۹: یک نظرسنجی آنلاین، جغرافیا و روابط انسانی، ۵(۳)، ۳۱-۴۳.

Beyer, K., Kaltenbach, A., Szabo, A., Bogar, S., Javier Nieto, F., M. Maleck, K. (2014). Exposure to Neighborhood Green Space and Mental Health: Evidence from the Survey of the Health of Wisconsin, *Int. J. Environ. Res. Public Health*, 3453-3472.

Carrus, G., Scopelliti, M., Laforteza, R., Colangelo, G., Ferrini, F., Slabitano, F., Agrimi, M., Portoghesi, L., Semenzato, P., Sanesi, G. (2015). Go greener, feel better? The positive effects of biodiversity on the well-being of individuals visiting urban and peri-urban green areas, *Landscape and Urban planning*, 134, 221-228.

De la Fuente, F., Saldías, M.A., Cubillos, C., Mery, G., Carvajal, D., Bowen, M., Bertoglia, M.P., (2021). Green space exposure association with type 2 diabetes mellitus, physical activity, and obesity: a systematic review. *Int. J. Environ. Res. Publ. Health* 18, 1–18.

Freeman, Sh., Eykelbosh, A. (2020). COVID-19 and outdoor safety: Considerations for use of outdoor recreational spaces, National Collaborating Centre for Environmental Health, 1-15.

Fusar-Poli, P., de Pablo, G. S., De Micheli, A., Nieman, D. H., Correll, C. U., Kessing, L. V., van Amelsvoort, T. (2020). What is good mental health? A scoping review. *European Neuropsychopharmacology*, 31, 33-46.

Grahn, P., K Stigsdotter, U. (2010). The relation between perceived sensory dimensions of urban green space and stress restoration, *Landscape and urban planning*, 94 (4), 264-275.

Grigoletto, A., Toselli, S., Zijlema, W., Marquez, S., Triguero-Mas, M., Gidlow, Ch., Grazuleviciene, R., Van de Berg, M., Kruize, H., Maas, J., Nieuwenhuijsen, M. (2023). Restoration in mental health after visiting urban green spaces, who is most affected? Comparison between good/poor mental health in four European cities, *Environmental research*, 223, 115397.

Jim, Ch. (2004). Green-space preservation and allocation for sustainable greening of compact cities, *Cities* 21(4), 311-320.

Kondo, M.C., Fluehr, J.M., McKeon, T., Branas, C.C. (2018). Urban green space and its impact on human health. *Int. J. Environ. Res. Publ. Health* 15, 445.

Mytton, O.T., Townsend, N., Rutter, H., Foster, C. (2012). Green space and physical activity: an observational study using Health Survey for England data. *Health Place* 18, 1034–1041.

Patel, V., Saxena, S., Lund, C., Kohrt, B., Kieling, C., Sunkel, C., Herrman, H. (2023). Transforming mental health systems globally: principles and policy recommendations. *The Lancet*, 402(10402), 656-666.

Peters, K., Elands, B., Buijs, A. (2010). Social interactions in urban parks: Stimulating social cohesion, *Urban forestry & urban greening* 9 (2), 93-100.

Reinert, M., Fritze, D., & Nguyen, T. (2021). The state of mental health in America 2022. Schindler M, Texier M, Caruso G. (2022). How far do people travel to use urban green space ?A comparison of three European cities , *Applied Geography*, 141, 102673.

Shalaby, R. A. H., Agyapong, V. I. (2020). Peer support in mental health: literature review. *JMIR mental health*, 7(6), e15572.

Ugolini, F., Massetti, L., Calaza-Martínez, P., Carinanos, P., Dobbs, C., Ostoić, S.K., Marija Marin, A., Pearlmutter, D., Saaroni, H., Šaulienė, I., Simoneti, M., Verlič, A., Vuletić, D., Sanesi, G. (2020). Effects of the COVID-19 pandemic on the use and perceptions of urban green space: an international exploratory study. *Urban For. Urban Green*. 56, 126888.

Vujcic, M., Tomicevic-Dubljevic, J., Zivojinovic, I., Toskovic, O. (2019). Connection between urban green areas and visitors' physical and mental well-being, *Urban Forestry and Urban Greening*, 40, 299-307.

Wang, P., Zhou, B., Han, L., Mei, R.(2021). The motivation and factors influencing visits to small urban parks in Shanghai, China, *Urban forestry & Urban greening*, 60, 127086.

Ward Thompson, C., Roe, J., Aspinall, P., Mitchell, R. (2012). More green space is linked to less stress in deprived communities: Evidence from salivary cortisol patterns, *Landscape and Urban Planning*, 105, 221-229.

Xie, J., Luo, Sh., Furuya, K., Sun, D. (2020). Urban Parks as Green Buffers During the COVID-19 Pandemic, *Sustainability*, 12, 1-17.

Zhai, W., Yue, H., Deng, Y. (2022). Examining the association between urban green space and viral transmission of COVID-19 during the early outbreak, *Applied Geography*, 147, 102768.